

Prima instanță: V. Ciumac
Instanța de apel: A. Panov, M. Moraru, A. Minciuna

3ra-861/16

DECIZIE

19 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul – Svetlana Filincova

Judecători – Galina Stratulat, Dumitru Mardari

Iurie Bejenaru, Maria Ghervas

examinînd recursul declarat de către Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 312,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 312 împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău privind contestarea actelor administrative,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de către Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 312 și menținută hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 04 noiembrie 2015,

c o n s t a t ă:

La 26 mai 2015, Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 312 (în continuare CCL-312) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău și a Inspectoratului Fiscal Principal de Stat privind contestarea actelor administrative.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 15 iulie 2014, în adresa CCL-312, a parvenit citația seria D nr.096661 din 14 iulie 2014 cu solicitarea de a prezenta documentele contabile perioadei de activitate a anilor 2010-2014, pentru efectuarea controlului fiscal prin metoda de verificare totală.

Mai indică că în baza deciziei de inițiere a controlului fiscal nr. 17351 din 19 septembrie 2014, de către inspectorii Luchian Corina și Voloh Ion ai IFS pe mun. Chișinău a fost inițiat controlul prin verificare totală pentru perioada de activitate 01 ianuarie 2010-31 iulie 2014, iar, în rezultatul controlului a fost întocmit actul de control nr. 1-659265 din 25 septembrie 2014, care a stabilit

încălcarea prevederilor art.8 alin.2 lit. c) Cod fiscal și anume lipsa parțială a evidenței contabile, fapt ce face imposibilă efectuarea controlului fiscal.

La 10 octombrie 2014, CCL-312 a înaintat dezacord pe marginea actului de control nr. 1-659265 din 25 septembrie 2014, cu solicitarea de a fi anulat actul de control pe motiv că nu au fost stipulate expres care documente au lipsit și au dus la imposibilitatea efectuării controlului fiscal, însă, IFS pe mun. Chișinău a respins motivele invocate în dezacord la actul de control și a emis decizia nr. 1901/2/8 din 24 octombrie 2014 asupra cazului de încălcare a legislației, comisă de către CCL-312, cu aplicarea sancțiunii sub formă de amendă pentru încălcarea legislației fiscale și perceperea în buget a 50000 lei, pentru neasigurarea integrității documentelor de evidență contabilă.

Menționează că la 21 noiembrie 2014, CCL-312 a înaintat contestația nr. 118 pe marginea deciziei nr. 1901/2/8 din 24 octombrie 2014, cu solicitarea de a fi anulată decizia pe motiv că în perioada desfășurării controlului CCL-312 a înlăturat încălcările depistate în actul de control, conformându-se prevederilor art.43 alin (6) din Legea contabilității nr. 113 din 27 aprilie 2007, iar, pîrîtul în urma examinării contestației a constatat că în rezultatul controlului fiscal efectuat la CCL-312 de către Direcția Control Fiscal nu au fost respectate prevederile Codului Fiscal, respectiv este necesară efectuarea unui control repetat, fapt confirmat prin decizia nr. 227 din 12 decembrie 2014 a IFS mun. Chișinău, care a suspendat executarea deciziei nr. 1901/2/8 din 24 octombrie 2014 și a dispus efectuarea unui control fiscal repetat.

Respectiv, în rezultatul controlului fiscal repetat a fost întocmit actul de control nr. 3-544555 din 09 februarie 2015 și emisă decizia nr. 306/2/8 din 27 februarie 2015, care a stabilit încălcarea menționată în actul de control nr. 1-659265 din 25 septembrie 2014, iar, decizia nr. 1901/2/8 din 24 octombrie 2014 a rămas vigoare.

La 24 martie 2015, CCL-312 a înaintat contestația nr. 28 la decizia nr.306/2/8 din 27 februarie 2015 și a actului de control nr. 3-544555 din 09 februarie 2015, pe motiv că în actul de control repetat nr. 3-544555 din 09 februarie 2015, nu a fost estimată suma impozitelor și taxelor prin metode și surse indirecte în conformitate cu prevederile art. 189 alin. (2) Cod Fiscal, precum și nu au fost stipulate expres care documente au fost lipsă și au dus la imposibilitatea efectuării controlului fiscal.

Reclamantul CCL-312 invocă că în perioada desfășurării controalelor fiscale, administrația CCL-312 a prezentat documentele primare, inclusiv și cele de strictă evidență, în baza cărora au fost efectuate înregistrările în evidența

contabilă a CCL-312, precum și notele contabile nr. 12 din 31 decembrie 2012 și nr. 125, 128 din 31 decembrie 2013, în baza cărora au fost efectuate corectările unor greșeli ale perioadelor precedente, depistate în perioadele ulterioare, permise de legislația Republicii Moldova în vigoare, dar care nu au fost analizate și verificate.

Pîrîtul IFS pe mun. Chișinău, prin decizia nr. 102 din 23 aprilie 2015, a respins ca neîntemeiată contestația și a menținut decizia nr. 306/2/8 din 27 februarie 2015, informând CCL-312 despre decizie la 23 aprilie 2015.

Reclamantul CCL-312 solicită anularea ca ilegală a deciziei IFS pe mun. Chișinău nr. 125 din 26 iunie 2015, a deciziei IFS mun. Chișinău nr. 102 din 23 aprilie 2015, a actului de control nr. 3-544555 din 09 februarie 2015, a deciziei nr. 306/2/8 din 27 februarie 2015, a actului de control nr. 1-659265 din 25 septembrie 2014 și a deciziei nr. 1901/2/8 din 24 octombrie 2014.

Prin hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 04 noiembrie 2015, a fost respinsă acțiunea înaintată de către CCL-312 împotriva Inspectoratului Fiscal pe mun. Chișinău și a Inspectoratului Fiscal Principal de Stat privind contestarea actelor administrative.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2016, a fost respins apelul declarat de către CCL nr.312 și menținută hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 04 noiembrie 2015.

La 13 aprilie 2016, CCL-312 a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea cererii de recurs, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2016 și a hotărîrii Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 04 noiembrie 2015 cu emiterea unei noi hotărîri prin care să fie admisă acțiunea înaintată de către CCL-312.

În motivarea cererii de recurs a invocat că hotărîrile instanțelor judecătorești sunt ilegale și neîntemeiate, deoarece au fost emise cu interpretarea eronată a legii, cît și cu aprecierea arbitrară a probelor.

La 10 iunie 2016, Inspectoratul Fiscal Principal de Stat a depus referință la recursul declarat de către CCL-312, solicitînd respingerea recursului și menținerea deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2016.

Și la 27 iunie 2016, Inspectoratul Fiscal Principal de Stat a depus referință la recursul declarat de către CCL-312, solicitînd respingerea recursului și menținerea deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2016 și a hotărîrii Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 04 noiembrie 2015.

Verificînd temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu hotărîrea contestată și prevederile Legii, Colegiul civil, comercial și de contencios

administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră recursul întemeiat care urmează a fi admis cu casarea integrală a hotărîrii primei instanțe și restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 al. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 239 CPC coroborat cu art. 130 CPC, hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată și urmează să conțină, în special, circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe și legile de care s-a călăuzit instanță.

Totodată, instanța de judecată este obligată să reflecte în hotărîre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe, precum și argumentarea preferenței unor probe față de altele. Din interpretarea art. 6 al CEDO, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărîri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărîrile contestate asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (cauza *Garcia Ruiz*, 26).

În speța supusă analizei s-a stabilit cu certitudine că, CCL-312 a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău și a Inspectoratului Fiscal Principal de Stat privind contestarea deciziei IFS pe mun. Chișinău nr. 125 din 26 iunie 2015, a deciziei IFS mun. Chișinău nr. 102 din 23 aprilie 2015, a actului de control nr. 3-544555 din 09 februarie 2015, a deciziei nr. 306/2/8 din 27 februarie 2015, a actului de control nr. 1-659265 din 25 septembrie 2014 și a deciziei nr. 1901/2/8 din 24 octombrie 2014.

Astfel, atât instanța de apel cât și prima instanță au ajuns la concluzia privind netemeinicia cererii de chemare în judecată depusă de CCL-312 SRL, motivînd prin faptul că, nu s-au constatat careva temeieri care ar impune anularea actelor administrative enunțate supra, odată ce nu au fost date careva explicații referitor la operațiunile manuale nr. 12 DT121.1 CT 813.8, CT 813.8 18396 din 31 decembrie 2010, nr. 125 DT 331.1 CT 121.1 din 31 decembrie 2013 și nr. 130 DT 331.1 CT 50229.4 din 31 decembrie 2013, iar, potrivit operațiunii nr. 128 DT 331.1 CT 121.1 din 31 decembrie 2013, s-a reținut că au

fost inserate date eronate pentru anii precedenți.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, verificând legalitatea deciziei atacate, a constatat că, instanța de apel a încălcat normele de drept procedural.

Cu relevanță la această concluzie, instanța de recurs reține că, hotărîrea instanței de apel este nemotivată deoarece prin actele administrative contestate s-a reținut că CCL-312 a majorat/micșorat valorile activelor materiale în curs de execuție în baza unor operațiuni manuale fără a fi confirmate documentar, indicîndu-se operațiunile nr. 12 din 31 decembrie 2010, nr. 125 din 31 decembrie 2013, nr. 128 din 31 decembrie 2013, astfel, actele contestate se întemeiază anume pe operațiunile indicate, iar, instanța de apel nu a examinat nemijlocit operațiunile manuale nr. 12 DT121.1 CT 813.8, CT 813.8 18396 din 31 decembrie 2010, nr. 125 DT 331.1 CT 121.1 din 31 decembrie 2013 și nr. 130 DT 331.1 CT 50229.4 din 31 decembrie 2013, nr. 128 DT 331.1 CT 121.1 din 31 decembrie 2013, însă, s-a limitat la faptul indicării că nu au fost date careva explicații, în acest sens.

Odată ce s-a constatat că anume referitor la aceste operațiuni nu se deține nici o confirmare documentară și respectiv s-au aplicat sancțiuni fiscale, instanța urma să examineze prin alte mijloace materiale de probă existența, în materialitatea sa, a acestor operațiuni, or, nu există nici un act la materialele dosarului care să ateste conținutul operațiunilor care i se impută lui CCL-312.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) CPC, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 239 CPC, hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 241 alin. (5) CPC, în motivare se indică circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

La caz, instanța de recurs constată, însă, că contrar prevederilor legale menționate, decizia instanței de apel este una nemotivată, iar concluziile instanței de apel sunt expuse într-o formă evazivă, incertă, neavînd putere de convingere, fără a fi dată o apreciere cuvenită pretențiilor formulate în prezentul

litigiu în raport cu materialul probator reținut de prima instanță, precum și cu normele de drept ce reglementează acest aspect.

Or, analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții, trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

Totodată, în conformitate cu art. 373 alin. (1), (2) și (5) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În acest sens, Colegiul reține că instanța de apel nu a examinat toate argumentele invocate de către CCL-312 în cererea sa de apel, dar s-a limitat la reținerea generală și abstractă a concluziei privind faptul că argumentele apelantului nu pot fi reținute din motivul că ultimul interpretează eronat normele de drept și situația de fapt(f.d. 138 verso).

Ca urmare, în sensul art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, instanța de recurs ține să menționeze că, instanțele de judecată trebuie să indice cu suficientă claritate 6 motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse judecării. De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

În contextul dat, instanța de recurs reține că, cele descrise cert indică la examinarea superficială a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale.

În speță, prezintă relevanță și faptul că, folosirea criteriilor pentru determinarea corectă a naturii juridice a litigiului dat, reieșind din specificul acestui, presupune prin sine lămurirea completă și pe bază de dovezi certe a situației de fapt, care, este diferită de la caz la caz.

Sub aspectul celor relatate se constată că, soluția instanței de apel nu

conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, iar instanța de recurs este în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, eroarea judiciară în cauză nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 312.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 312 împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău privind contestarea actelor administrative, cu restituirea pricinii spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței –

Svetlana Filincova

Judecători –

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Iurie Bejenaru

Maria Gervas